

Příběhy našich sousedů

Věra Erhartová, rozená Kubíčková

Scénář k rozhlasové reportáži

Zpracovali: Hana Hrdličková, Daniel Krčál, Matěj Kučera, Vanda Vacková

Vyučující: Mgr. Lenka Picková

Škola: ZŠ Jihlava, Křížová 33

17. března 2015 jsme se v rámci projektu Příběhy našich sousedů setkali s paní Věrou Erhartovou, rozenou Kubíčkovou.

Paní Věra Erhartová se narodila 31. 12. 1932 v Jihlavě. Tatínek pracoval v hrnčířské dílně, maminka pracovala v pletařské dílně. Již v pěti letech začala malá Věrka chodit do Dřevěnomlýnské školy. V té době byla škola rozdělena dívčí a chlapeckou. Začala 2. světová válka. Chování německého obyvatelstva Jihlavy se změnilo, hlavně české děti se stávaly terčem útoků německých dětí. Po začátku války byla škola uzavřena a byl v ní zřízen lazaret. Výuka pak probíhala, kde se dalo, u učitelů v jejich bytech i jihlavském parku Heulos.

Jednoho dne však ke Kubíčkovým vtrhlo gestapo pod velením gestapáka Ripla. Tatínek paní Věry Erhartové byl zatčen.

13:00 – 13:06, 13:23 – 14:08

„Pro našeho tatínka v jednačtyřicátém roce přišlo gestapo a zatkli ho. V té dílně u těch Baštů byla nějaká spojka protifašistické buňky. Dotyčný vybíral peníze na vdovy po zavřených komunistech. Táta byl dobrosrdečný, tak dal pětikorunu. Ten dotyčný, co to vybíral, měl seznam, kdo přispěl. Když ho zavřeli, seznam mu vzali a všechny, kteří na něm byli, zatkli. Protože tatínek nebyl v KSČ, byl dán do káznice.“

Tatínek paní Erhartové byl odsouzen ke třem letům káznice. Nejdříve pobýval ve vězení v Jihlavě, pak v Brně – Kouničkách. Ve vězení musel tvrdě pracovat. Malá Věrka s maminkou jezdily tatínka navštěvovat.

15:48 – 16:33

„Potom jsme za ním byly v Kouničkách. Nezapomenu na ten křik, jak je tam v těch místnostech mučili. Já vím, že naše maminka mi držela hlavu a uši. Maminka mě strkala před sebou do hovorny. Tam byl dlouhý stůl – tatínek na jedné straně, já s maminkou na druhé. To jsem k němu vůbec nesměla, to nešlo. Brečeli jsme všichni, ani jsme toho moc nenapovídali. Na Kouničky do smrti nezapomenu, to byl takový křik, bolestný křik.“

Maminka s Věrou zůstaly samy. Život za války nebyl jednoduchý. Jídlo bylo na lístky, Češi měli poloviční přiděl než Němci. Pokud si chtěli přilepšit, museli jezdit na vesnici a měnit jídlo za tabačky. Zájem gestapa o rodinu Kubíčkových však neustával.

37:07 – 37:16, 37:40 – 38:04

„Měli jsme přiděleného gestapáka Ripla, který k nám chodil každý měsíc na kontroly. Poprvně, když tátu zavřeli, tak nám udělali domovní prohlídku. My jsme to týden uklízeli. Všechno vyházeli ze skříně, hledali letáky. Přišlo několik gestapáků, obrátili nám byt vzhůru nohama. Ripl k nám pak chodil a vyzvídal hlavně na mně, kdo k nám chodí.“

Po třech letech káznice byl pan Kubíček, poslán do koncentračního tábora, odsud žádné dopisy nepřicházely. Rodina ztratila s panem Kubíčkem kontakt, nikdo z nich nevěděl, zdali je naživu. Návštěvy gestapáka Ripla pokračovaly, mamince vyhrožoval vystěhováním na Sibiř, Věrce umístěním

do tzv. kuratoria, na převýchovu. Osud zasáhl i do školní docházky Věrky. Chodila už do 4. třídy, tehdy se vyučovalo ve třídě hlavní a vedlejší.

43:45 – 44:54

„Ve 4. třídě se potom třídy rozdělily na hlavní a vedlejší. Hlavní byla jakoby měšťanka a vedlejší, tam byli slabší žáci a potom ti, jejichž rodiče byli zavřeni, byli političtí vězňové. Byli jsme tři, kteří jsme měli tatínky politické vězně. Vedlejší třída byla určena, že bychom nesměli na žádnou střední školu ani do učení, jenom na pomocné práce.“

Válka se naštěstí chýlila ke konci. Ulicí Malinovského, dnes Znojenskou vstoupila do Jihlavy Rudá armáda. Všichni občané byli rádi, že utrpení skončilo. Ale vzhledem k tomu, že Jihlava byla z poloviny německá, nastal odsun Němců. Někteří byli odsunuti přímo do říše, jiní čekali na odsun v lágrech ve Starých Horách.

45:06 – 45:16, 45:26 – 45:44, 50:56 – 51:38

„Konec války byl ten odsun Němců, to mi jich bylo až líto. My Češi jsme dostali z radnice cedule „Zděs žít Češi,“ azbukou psané. Tam Rusové nesměli vkročit. Jinak, kdo neměl na dveřích ceduli, tak chodili a rabovali. Na náměstí my jsme stáli poblíž Mariánského sloupu, to bylo nervaný náměstí. Byla ulička, tam vodili zatčené Němce do Hluboký ulice. Ti, co stáli přímo u té uličky, to byli ti, co mlátili. Víím, že takovýho starýho pána zkopali, padl hlavou, obličejem na zem, vláčeli ho. To mi jich bylo líto.“

Po odsunu se Jihlava vylidnila, někteří obyvatelé Jihlavy zabírali byty a domy opuštěné německým obyvatelstvem. Maminka a malá Věrka se začaly zajímat o osud tatínka. Přes Červený kříž se dozvěděly, že leží v plzeňské nemocnici. Věrčin tatínek musel absolvovat dva pochody smrti. Němci vyhnali vězně z koncentračního tábora na pochod. Kdo nestačil, byl okamžitě zastřelen. Ještě předtím naočkovali vězňům skvrnitý i břišní tyfus. Vězně osvobodila americká armáda a převezla do plzeňské nemocnice. Odsud přišla zpráva, že pan Kubíček je naživu a zotavuje se. Zanedlouho se celá rodina šťastně shledala, ale Věrčina tatínka následky z koncentračního tábora pronásledovaly ještě dlouho.

V roce 1946 se konaly první poválečné volby. O získání přízně voličů se snažily různé politické strany, ale volby vyhráli komunisté. Po válce byla všude bída, projevoval se nedostatek všeho, jídlo bylo na lístky. Po absolvování základní školy paní Věra nastoupila na střední zdravotnickou školu. Zde se vyučovalo i psaní strojem. Absolvovala dvouletou střední školu, ale do zdravotnictví nenastoupila. Začala pracovat jako fakturistka. V roce 1951 se provdala. Narodila se jí dcerka. Po návratu do práce dále vykonávala různé profese od obalové referentky po vedoucí účetní.

V roce 1968 přišli vojáci Varšavské smlouvy. Mnoho lidí bylo na náměstí. Lidé nesouhlasili se vstupem cizích vojsk na naše území, proto například otáčeli směrové tabule, aby se vojáci nemohli dobře orientovat.

1:12:23 - 1:12:46

„ Tak na náměstí, když jsem šla od trolejbusu, tak tam všude stáli se samopalama přes rameno a já jsem jednomu řekla: „Vaši otcové byli osvoboditelé, a vy jste vrazi a on na mě namířil samopal.“

Potom do práce za paní Věrou přišel její spolužák, fotograf, Josef Klukan. Požádal, aby ho paní Erhartová nechala fotografovat z půdy domu, kde pracovala. Půjčila si tedy klíče a tajně zavedla pana Klukana na půdu. Zatím se Rusové v Československu usídlili.

1:14:38 – 1:14:45, 1:14:56 – 1:15:06, 1:15:42 – 1:15:43

„ V roce 1969 se náš kamarád Evžen Plocek upálil. Na náměstí byly zrovna kolotoče. On nesouhlasil tady s tím vstupem vojsk a na náměstí se upálil. ...Byl odvezen do nemocnice. Evžen byl kamarád mého prvního manžela. Měli spolu trampskou osadu... byli recesníci – FOUR RECESS BOYS. Jezdili jsme na trampy k Rokštejnu, tam bylo Údolí orlů, naše osada.“

1:15:50 – 1:16:03, 1:16:20 – 1:16:22, 1:18:06 – 1:18:16, 1:19:02 – 1:19:06

„Když měl pohřeb, to bylo lidstva, ale to jste neviděli, snad všichni policajti, co byli na té cestě, jeden policajt vedle druhého. Na tom hřbitově, tam se ta naše celá parta sešla. Všichni jsme brečeli.“

Po všech neblahých událostech paní Věra Erhartová nezanevřela na život. V roce 1970 se znovu vdala. Pracovala až do odchodu důchodu, v roce 1988, jako vedoucí účetní. V roce 1989 přišla sametová revoluce. Paní Erhartová chodila na shromáždění na náměstí a byla šťastná, že skončila komunistická nadvláda. Nyní žije spokojeně a těší se přízní svých blízkých.

Paní Erhartová všem mladým lidem vzkazuje: „Važte si svobody a nedopustíte, aby vám ji někdo vzal.“